

עם השמאל, בכרי שלא לדחוק את הלז לעמדה אופוזיציונית קיצונית.

המצב הפנימי במצרים

מחשש מפולת נוספת בעקבות השואה שירדה עליו בסוריה, נאלץ עבד'אנ'נאצר לארגן וללכד את שליטתו במצרים גופה — במישור הפוליטי, הבטחוני והחברתי.

כיום מרוכזת השליטה במצרים בידו עבד'אנ'נאצר וחמשת סגניו, שהם קציני ההפיקה לשעבר. ביניהם בולטים שלושה: בגדאדי, הממונה על ארגון המנגנון והמוסדות הכלכליים; מוח'א'ר'דין, כממונה על הבטחון הפנימי — תפקיד שקיבל משנה'תוקף בתקופה האחרונה; כמאל חוסיין, כמרכז את ארגון מפלגת השלטון.

עבד'אנ'נאצר נהרד מפני האפשרות כי מתנגדיו הפוליטיים חדרו לתוך מנגנון הממשלה ומפלגת השלטון — וניגש לטהרו בצורה יסודית. המגמה היא לבסס מחדש את המפלגה על אַלמנטים סוציאליים בטוחים יותר — בעיקר ממעמד הפועלים, הפלאחים והאינטליגנציה, לאחר שעברו סינון. עבד'אנ'נאצר הכריז, זו הפעם הראשונה, על „מלחמת מעמדות“ וקיבל את עקרונות הסוציאליזם. עם זאת מצביע התהליך המיגע של הארגון מחדש כי אין הציבור מתלהב מניסיון זה.

עבד'אנ'נאצר ניגש לפורר את השפעתם של החוגים הכלכליים המסורתיים ולבסס ביסוס מוחלט את שליטת המדינה על הכלכלה. מגמתו — להישען על „שכבה בינונית“ של בעלי רכוש זעיר, בעלי קרקעות, בעלי מלאכה ופועלים מקצועיים, פקידים ואינטליגנציה. רשמית נמסר כי במסגרת אמצעי הבטחון נעצרו מספר מדינאי המשטר הישן וכ־40 בעלי'הון, ורכושם של כ־1000 אחרים הוחרם. למעשה נעצרו עוד רבים אחרים, הנחשבים לאלמנטים „אנטי־חברתיים“ — והנאמדים בלמעלה מ־10,000 איש שגם רכושם הוחרם. הפקעת הרכוש מבוצעת בצורה גסה ופוגעת. גל החרמות ומעצרים זה מעורר בהלה בקרב בעלי'הרכוש, כי אין יודעים מתי ואיפה מתכוון המשטר להיעצר.

אם עבד'אנ'נאצר דיבר על 4 קצינים בלבד, מתקבל על הדעת שמספר העצורים רב יותר והם נעצרים בשל בקורת על המשטר, או בשל מוצאם ממשפחות עשירות. כתוצאה — קיימת התמרמרות בקרב הקצונה. כלומר, שעל אף העמל והיגיעה במשך 10 השנים, שהשקיע המשטר לטיפול הקצונה כמשענת לשלטון, אין כיום שליטתו בטוחה כלל וכלל גם בסקטור חשוב זה.

בסיכום ניתן לומר כי פופולריותו של עבד'אנ'נאצר מוסיפה לרדת גם במצרים, לאחר שירדה בעולם הערבי. לכן רואה הוא כיום את הזירה הפנימית כאתגר העיקרי העומד בפניו — בהניחו שעתיד המהפכה תלוי במידת הצלחתו בשטח זה.

מצרים בזירה הבינערבית

הופעתה של סוריה עצמאית ופרו־מערבית חיזקה ארצות כירדן, לבנון וסעודיה בהתנגדותן ללחצים מצריים שונים; ואם היתה בעבר למצרים אפשרות לכהן את פעילות הליגה, נשמטת כיום אפשרות זו מידם. היומה עברה לאותן המדינות שצוינו מקודם: אם תחדש הליגה את פעילותה, יבוא הדבר יותר מיזמת מדינות אלה מאשר מיזמתה של מצרים.

מדינה כירדן, מרשה לעצמה כיום „להרים את הראש“ ולהתקיף את עבד'אנ'נאצר, בעוד שלפני ההפיקה עשה חוסיין מאמצים

הבחירות בסוריה

בראשית נובמבר 1961 החליטה ממשלת ההפיקה להקדים ל־1 בדצמבר את הבחירות, שנקבעו בתחילה לינואר; וזאת מן הסיבות דלהלן: א. רצון לנצל אורית האהדה לצבא, שהשתררה בציבור הסורי מיד לאחר ההפיקה, כדי להשפיע על בחירת מועמדים מתונים, התומכים בעצמאות סוריה; ב. רצון לחזק את מעמדה של סוריה במישור הבינערבי על־ידי לגיטימציה של המשטר החדש.

במחצית נובמבר פורסמה „אמנה לאחדות לאומית“, המתווה קווים לביצוע מדיניות פיתוח ולהשתלבות היזמה הפרטית עם היזמה הממשלתית — תוך שמירה על עקרונ הבטחת זכויות ההמונים, שהובטחו להם עוד בתקופת האיחוד. כן פורסמה חוקה זמנית.

תעמולת הבחירות, שהיתה ערה והתנהלה על בסיס אישי ובפיקוח השלטונות, נפתחה ב־23 בנובמבר. התחרו 1876 מועמדים על 172 מקומות בפרלמנט (149 למוסלמים, 16 לנוצרים ו־7 לנציגי השבטים). מנהיג הקומוניסטים, ח'אלד בכדאש, לא הורשה לחזור לסוריה ולהציג מועמדותו בבחירות.

המשאל על החוקה והבחירות לפרלמנט עברו ללא פגיעה בסדר הציבורי, בניגוד לנובאות המצריות. כ־45% מבעלי זכות הבחירה השתתפו במשאל ובהצבעה, והחוקה הזמנית אושרה ברוב של 97.6% מכלל המצביעים. תוצאות הבחירות מראות כי הימין זכה בכ־90 מקומות, והשמאל המתון בכ־20 מקומות. כן נבחרו כ־5 בלתי־חלויים (רובם פרו־ימניים).

לאור הנ"ל מצטיירת התמונה הבאה:

- נראה כי מגמת הבחורים היתה להצביע בעד אנשים שלא התבלטו במערכת החיים המדיניים בימי משטר'קע'מ; כלומר שהצביעו בעד קיום עצמאי וריבוני של סוריה;
 - הימין מיוצג חזק מאוד בפרלמנט. כן חזק יצוגם (לפחות מספרית) של מדינאים בני הדור החדש, שיש יסוד להניח כי הם בעלי גישה פרוגרסיבית. ונראה כי יימצא בסיס להרכבת ממשלה פרוגרסיבית־ימנית, שתקבל את „אמנה הלאומית“ כיסוד לפעולתה;
 - קיום סיעת שמאלית מתון קטנה יחסית (בעיקר — ה„בעת“) עשוי לדרבן את חוגי הימין שלא לשכוח עניני ההמונים, דבר שסיכן בעבר את הציבות הפנימית. עם זאת אין הכרח כי במצב החדש שנוצר בסוריה תסכן מפלגת ה„בעת“ כבעבר את עצמאות המדינה — כי דוקא מנהיגיה למדו לקח מן האיחוד, ועתה דוחים הם בשתי ידיים כל איחוד שיהיה מבוסס על דיקטטורה של עבד'אנ'נאצר;
 - מאחורי הקלעים יוסיף הצבא לקיים השפעה על הממשלה והפרלמנט, דבר העשוי לתרום, לפחות בתקופת המעבר, להכונת פעילות הממשלה לבעיות פיתוח ולפתרון השאלות החברתיות — במקום השקעת עיקר'המרץ במלחמות מפלגתיות ובקשירת מזימות בסיוע גורמי'חוקץ.
- לאחר הצלחתו של הימין בבחירות, מנסה עתה הפרלמנט — מתוך רצון להימנע מהתפתחות הדומה לזו אשר הביאה בעבר לידי אבדן עצמאותה של סוריה — למצוא דרך ל„קיום בצותא“

והאינטליגנציה נמשכים יותר למשימת בנין המבנה החברתי, המדיני והכלכלי של ארצות מולדתם, ואינם נוטים להתלהב מהשתלטות מצרית; כך שאף תקותו של עבד־אנינאצר כי לטוח ארוך, לאחר המהפכה במצרים, יצטרפו אליו ההמונים בארצות ערב במסע שליחות שם, לא נראית עוד באור ורוד, כפי שמציירים אותה התעמולה ונאומיו. ארצות־ערב פונות כל אחת לבדק ביתה — ואינן זקוקות לרפובליקנים המזמינים עצמם מבחוץ.

למרות זאת אין לומר כי עבד־אנינאצר מוכן להשלים עם התפתחות זו ועם תבוסתו. כיום הוא עוסק בקדחתנות בבדק־בית פנימי, אך ידו השנייה מחפשת את נקודות־ההתורפה במשטרים של ארצות־ערב, כדי לנסות להסתכן מחדש לשם. הוא משקיע מאמצים כדי לחזק את תומכיו בארצות־ערב הנתונים במבוכה, לקראת ההזדמנויות שהוא מאמין כי תתפתחנה בקרוב.

לפייסו — במכתביו ובפניותיו לקיים ועידת־פסגה. בדרך זו הלכו גם שליטים אחרים (סעוד, בורגיבה) — הרואים עתה את קור הפייסנות כמיותר. סוריה עוינת את מצרים, ולא במהרה תגיע להבנה אתה. כושר התנגדותה של לבנון חזק גסי־הוא. היסודות הפרויטוריים והנוצרים פועלים שם להידוק שיתוף־הפעולה עם סוריה — למורת־רוחה של מצרים ועל אף לחציה. אף עיראק נשמה לרוחה כשחוסל בסיס־החתייה המצרי בסוריה — הגם שדוקא כיום יהיה יותר נוח לקאסם לתקן יחסיו עם מצרים, כשזו נתונה לבעותיה ונסוגה ליבשת־אפריקה.

יתר על כן, מסתבר כי התלהבות הרחוב הערבי לסמאות הלאומיות הנאצריסטיות ירדה אף היא במדינות ערב השונות — פרט לירדן, שם נמשכת השפעתה בגלל תלישות הפלסטינאים מכל השפעה בקביעת גורל הממלכה. חוגי המעמד הבינוני העולה

בעולם החמוש

כוח־הים אחיד: ה"סטראק" וה"סטאק"

מפעולותיו הרצויות ורבות־המשמעות ביותר של מק־נמרה מאז נכנס לתפקיד מיניסטר־ההגנה. טרם נקבעו שמו ומקום־מפקדתו של הפיקוד החדש. אך — דבר החשוב מכל אלה — המחקר הארגוני הדרוש כבר הולך ומתבצע על־ידי מטה־תכנון־משותף. תפקידו הראשון של מטה זה יהיה לפתח דוקטרינה־טקטית בשביל מרכיבו האווירי והיבשתי, ולנהל תרגילי־אימון משותפים בשבילם.

נסיון מלחמת־העולם השנייה ומלחמת־קוריאה הוכיח די־והותר את הצורך באחדות־הפיקוד למבצעי סיוע־קרוב, עד לרמות הנמוכות־ביותר שניתן בהן הדבר. אך לא פחות מזה חשוב לפתח הבנה הדדית ורוח של שיתוף־פעולה בין חיילי האויר והקרקע.

בשנים שמאז 1945 הומצאו ונוסו שיטות מורכבות ומשונות — ובמידה רבה בלתי־ניתנות־לשליטה — של סיוע־אווירי קרוב. אף אחת מהן לא זכתה להצלחה מלאה. ולמולן — ריחפה כל הזמן, כסמל תוכחה והתגרות, שיטת־הסיוע־הקרוב המצוֹרֶינת והשימושית של חיל ה־מארינס'. עתה דומה כי ניתנה לפיקוד החדש הזדמנות מאין־כמוה לפתח שיטה שלא תיפול מזו של ה־מארינס'; שיטה תכליתית, אשר תכיר בכך שבשדה־הקרב דרושים אחדות־הפיקוד והסכנו־בכוח. ולכשתפותח — תחרוג שיטה זו בודאי אל מעבר למסגרת ה־סטראק־עם־ה־סטאק, ותונהג בפעולתם המשותפת של כל כוחות קרקע ואויר המופעלים באזורי־המגע הקדמיים.

בשנים האחרונות הושמעו במערכת הכוחות־המזוינים של ארה"ב ובציבוריות האמריקאית הצעות בדבר הנהגת "ארגון ופיקוד פונקציונאליים" — במקום ארגון ופיקוד זרועיים (בין השאר — גם כאמצעי לעקירת "מלחמת־התקציבים" הביך־זרועית; אך גם כצעד לארגון תכליתי יותר של מילוי תפקידי־ההגנה העיקריים). דובר על זה שצירופים שונים של כוחות מתוך זרועות־היסוד (חיל־הצבא, חיל־האויר, צי המל־חמה) יהיו פיקודים "פונקציונאליים" (כגון: להגנה אווירית בארה"ב, או למבצעים "אסטרטגיים" ברחבי־העולם, וכדומה), אשר הם שישאו באחריות התכנון והביצוע המשולבים באותם תחומים שהוקצו להם. עתה, בלחץ ההכרח לקיים כוננות יעילה ויכולת להגבות מהירות בזירות־מבצעים שונות ומרוב חקות, נעשה צעד אשר מבחינה עקרונית הולם את המגמה הנ"ל; אך ודאי שעיקר־חשיבותו המידית היא באפשרות שאולי תתכנה בעתיד תגובות אמריקניות זרירות ויעילות יותר ב"מצבים עדינים" שונים (או — מה שאולי מציאותי וחשוב יותר — שיהיה בעתיד צורך להתחשב באפשרות של תגובות כאלו). מכל־מקום, הירחון "ארמי" מגיב על צעד זה כדלהלן:

.....באיחור רבי־מדי ננקט עתה צעד ראשון של־מש להחזרת האחדות־הטקטית למבצעייהם המשותפים של הצבא וחיל־האויר. האחדת, קורפוס־הצבא־האסטרטגי (סטראק) ופיקוד־האויר־הטקטי (סטאק) במסגרת אחת תחת פיקודו של לויט־גנ. פול אדמס (ממפקדי חיל־הצבא) — היא אחת